

Curtea Supremă de Justiție
DECIZIE

06 iunie 2022

mun. Chișinău

Colegiul Penal lărgit al Curții Supreme de Justiție

în componență:

Președinte

Nadejda Toma,

Judecători

Iurie Diaconu, Liliana Catan, Ion Guzun,

Victor Boico,

a judecat în ședința de judecată, fără citarea părților la proces, recursul ordinar declarat de procurorul în Procuratura de circumscripție Chișinău, Plîngău Alexandru, împotriva sentinței Judecătoriei Hâncești din 18 iulie 2019 și deciziei Colegiului Penal al Curții de Apel Chișinău din 22 octombrie 2021, în privința inculpatului

Butnaru Andrian XXXXXX.

	<i>Termenul de examinare,</i>
<i>instanța de fond:</i>	<i>11.04.2018 - 18.07.2019,</i>
<i>instanța de apel:</i>	<i>23.08.2019 - 22.10.2021,</i>
<i>instanța de recurs:</i>	<i>08.04.2022 - 06.06.2022.</i>

Asupra recursului menționat, Colegiul Penal lărgit,

c o n s t a t ă :

1. Prin sentința Judecătoriei Hâncești din 18 iulie 2019, Butnaru Andrian a fost achitat de sub învinuirea săvârșirii infracțiunii prevăzute la art. 190 alin. (5) Cod penal, pe motiv că ***fapta nu întrunește elementele infracțiunii.***

2. Instanța de fond a constatat că Butnaru Andrian ***se învinuiește*** că, activând neoficial ca colector de animale domestice și vânzarea lor, în vara anului 2015, data nefiind stabilită, aflându-se într-o situație financiară neprielnică, având mai multe datorii către alte persoane în legătură cu activitatea comercială pe care o desfășura, acționând în scopul dobândirii ilicite a bunurilor altei persoane, ***prin înșelăciune și abuz de încredere*** a directorului și managerului SRL „Tehnostel-Car”, Ududovici Maria și Ududovici Ivan, cu sediul în XXXXXX, XXXXXX XXX, cu care a conlucrat o perioadă de aproximativ un an, sub pretextul că va vinde SRL

„Tehnostel-Car” 400 capete de ovine, a dobândit de la directorul general al SRL „Tehnostel-Car” Ududovici Maria, suma de 220.000 lei, cauzând părții vătămate o daună materială în proporții deosebit de mari.

Acțiunile inculpatului au fost încadrate de organul de urmărire penală în baza art. 190 alin. (5) Cod penal, ca escrocheria, adică dobândirea ilicită a bunurilor altei persoane, **prin înșelăciune și abuz de încredere**, săvârșită în proporții deosebit de mari.

Ulterior, în ședința de judecată din 15.05.2019, procurorul a intervenit cu ordonanța de modificare a învinuirii în privința lui Butnaru Andrian, motivând că la 17.08.2018 prin Legea nr. 179 din 26.07.2018 a fost operată modificarea la art. 190 alin. (1) Cod penal prin textul - escrocheria, adică dobândirea ilicită a bunurilor altei persoane prin inducerea în eroare a unei sau a mai multor persoane prin prezentarea ca adevărată a unei fapte mincinoase sau ca mincinoasă a unei fapte adevărate, în privința naturii, calităților substanțiale ale obiectului, părților (în cazul în care identitatea acestora este motivul determinant al încheierii actului juridic) actului juridic nul sau anulabil, ori dacă încheierea acestuia este determinată de comportamentul dolosiv sau viclean care a produs daune considerabile.

Deci, **prin ordonanța de modificare a învinuirii din 15.05.2019, Butnaru Andrian a fost învinuit** că în perioada anului 2015, aflându-se într-o situație financiară neprielnică, având datoriile formate cu sume mari, atât persoanelor fizice, cât și celor juridice, a decis să dobândească ilicit bunurile altor persoane. Astfel, organul de urmărire penală a reținut că Butnaru Andrian, în luna septembrie 2015, urmărind să obțină încrederea achizitorului SRL „Tehnostel-Car” Gajiu Ion, ca ulterior să dobândească bunurile întreprinderii, i-a vândut în câteva etape bovine colectate de el, pentru care Gajiu Ion i-a achitat cu bani cash. Ulterior, Butnaru Andrian, **prezentând ca adevărată a unei fapte mincinoase**, s-a oferit în mod verbal lui Gajiu Ion că ar putea să colecteze pentru vânzare mai multe capete de ovine și bovine, deși el nu intenționa să-și îndeplinească angajamentul asumat, cu condiția ca să-i transmită banii înainte pentru a achita realizarea de animale. În așa mod, Butnaru Andrian l-a determinat pe Gajiu Ion, prin intermediul căruia, în perioada lunilor octombrie-noiembrie 2015, data concret nefiind stabilită, a dobândit de la directorul SRL „Tehnostel-Car” Ududovici Maria, cu sediul în XXXXXX, XXXXXX XXX, în mai multe rate, suma totală de 220.000 lei, cauzând SRL „Tehnostel-Car” o daună materială în proporții deosebit de mari.

Acțiunile inculpatului au fost încadrate de organul de urmărire penală în baza art. 190 alin. (5) Cod penal, ca escrocheria, adică dobândirea ilicită a bunurilor altei persoane **prin inducerea în eroare a mai multor persoane prin prezentarea ca adevărată a unei fapte mincinoase în privința naturii, calităților substanțiale ale obiectului, precum și determinarea părților la încheierea actului juridic prin comportamentul dolosiv** care a produs daune în proporții deosebit de mari.

Instanța a statuat că, în ședința de judecată nu și-a găsit confirmarea vinovăția inculpatului **în comiterea infracțiunii** prevăzute de art. 190 alin. (5) Cod penal, ca escrocheria, adică dobândirea ilicită a bunurilor altei persoane **prin inducerea în eroare a mai multor persoane prin prezentarea ca adevărată a unei fapte mincinoase în privința naturii, calităților substanțiale ale obiectului, precum și determinarea părților la încheierea actului juridic prin comportamentul dolosiv** care a produs daune în proporții deosebit de mari.

Or, probele administrate denotă că *fapta inculpatului nu întrunește elementele infracțiunii* prevăzute de art. 190 alin. (5) Cod penal.

Conform învinuirii înaintate, *prin rechizitoriu, ulterior, prin ordonanța de modificare a învinuirii*, acuzarea a indicat că Butnaru Andrian, în perioada anului 2015, aflându-se într-o situație financiară neprielnică, având datorii formate cu sume mari atât persoanelor fizice, cât și celor juridice, a decis să dobândească ilicit bunurile altor persoane.

Acuzarea nu a probat vinovăția lui Butnaru Andrian *în comiterea infracțiunii imputate*, și anume, modul și în ce circumstanțe *a indus în eroare partea vătămată*, nefiind probat nici faptul că *au fost prezentate victimei fapte mincinoase*, modul de determinare a părții *la încheierea actului juridic prin comportament dolosiv*.

Deci, rezumând învinuirea înaintată inculpatului în *rechizitoriu*, precum și *cele încriminate prin ordonanța de modificare a învinuirii*, acuzarea *nu a descris care sunt faptele sau acțiunile* inculpatului la încheierea actului juridic dintre conducătorul SRL „Tehnostel-car”, Ududovici Maria și, nemijlocit, Butnaru Andrian.

La fel, în actul de învinuire, acuzarea *nu a descris comportamentul dolosiv al inculpatului la determinarea părții vătămate la încheierea actului juridic*.

Prin urmare, *în acțiunile inculpatului nu se găsesc elementele constitutive ale infracțiunii* de escrocherie prevăzut la art. 190 alin. (5) Cod penal, iar raportul dintre inculpat și partea vătămată are un caracter juridico-civil.

Totodată, *probele prezentate de acuzare reprezintă situații de fapt prin care se subînțelege o altă împrejurare, care la rândul său, nu dovedește direct vinovăția inculpatului și nici nu coroborează cu alte probe din care ar rezulta participarea acestuia la săvârșirea faptei imputate, învinuirea fiind întemeiată pe presupuneri*, iar probarea învinuirii provoacă dubii cu privire la vinovăția inculpatului *în săvârșirea faptei* imputate.

Probele acuzării, prezentate în sprijinul învinuirii, nu constituie o bază probatorie pentru recunoașterea vinovăției inculpatului *în săvârșirea faptei* incriminate prin rechizitoriu, or, la baza temeiniciei vinovăției acuzarea a reținut doar recipisa din 01.10.2016.

Deci, organul de urmărire penală și procurorul nu au prezentat probe suficiente pentru a demonstra în mod cert, sub orice dubiu, *vinovăția inculpatului în infracțiunea incriminată*.

Iar *celelalte probe*, prezentate în sprijinul învinuirii, *sunt adiacente și indirecte*, astfel încât din conținutul lor nu rezultă date informative clare și precise cu privire la vinovăția inculpatului *în săvârșirea infracțiunii* imputate.

3. Procurorul în Procuratura raionului Hâncești, Natalia Braila, a declarat apel, solicitând casarea sentinței și pronunțarea unei noi hotărâri, prin care inculpatul să fie condamnat în baza art. 190 alin. (5) Cod penal la 8 ani închisoare, cu privarea de dreptul de a ocupa anumite funcții sau de a exercita o anumită activitate pe un termen de 3 ani.

Apelanta a invocat că instanța de fond nu a evaluat la justa valoare probele administrate, apreciindu-le critic.

Or, intenția inculpatului de dobândire ilicită a bunurilor altei persoane a fost demonstrată prin declarațiile părții vătămate, directorul SRL „Tehnostel-car”, Ududovici Maria, ale martorilor Ududovici Ivan, Gagi Ion; dispozițiile de plată

care dovedesc că în perioada 15.10.2015 - 20.1.2015, el a primit din contabilitatea SRL „Tehnostel Car” sume bănești în total de 897.468 lei, dintre care o parte i-a transmis lui Butnaru Andrian, iar acesta nu a negat acest fapt; plângerea lui Ududovici Ivan din 11.10.2017, conform căreia Butnaru Andrian, prin înșelăciune și abuz de încredere, l-a înșelat de suma de 220.000 lei; recipisă scrisă de Butnaru Andrian la 01.10.2016 prin care recunoaște existența datoriei de 220.000 lei către Ududovici Ivan și asigură restituirea acesteia în termen de 6 luni; lista cauzelor civile intentate în privința lui Butnaru Andrian în perioada anilor 2016-2017, cu privire la încasarea datoriei; ordonanța Judecătorei Fălești din 16.03.2015, prin care s-a încasat de la Butnaru Andrian în beneficiul creditorului Î.M.O.M. „MoldCredit” suma de 29.588,92 lei (împrumut de 30.000 lei prin contractul din 20.02.2014); ordonanța Judecătorei Fălești din 19.01.2016 prin care s-a încasat de la Butnaru Andrian în beneficiul B.C. „ProCreditBanc” datoria de 73.859,11 lei (împrumut de 94.000 lei prin contractul din 18.03.2013); hotărârea Judecătorei Fălești din 03.05.2016 prin care s-a încasat de la Butnaru Andrian în beneficiul lui Leahu Evghenia datoria de 1800 euro; hotărârea Judecătorei Fălești din 15.11.2016, prin care s-a încasat de la Î.I. „Butnaru Andrian” în beneficiul lui SRL „Ramaiana” datoria de 39571,39 lei și cheltuielile de judecată în sumă de 1187,14 lei; hotărârea Judecătorei Fălești din 16.11.2016, prin care s-a încasat de la Butnaru Andrian în beneficiul lui Ciuperca Maria datoria de 39.821 lei, dobânda de întârziere - 22.779 lei și cheltuielile de judecată în sumă de 3381,50 lei; hotărârea Judecătorei Fălești din 26.09.2017, prin care s-a încasat de la Î.I. „Butnaru Andrian” în beneficiul Î.I. „Moldovanu Carolina” datoria de 10.396 lei, cheltuielile de judecată - 2812 lei și cheltuieli de asistență juridică - 2500 lei. În total Butnaru Andrian, în perioada 2014 - 2016, avea datorii de 266.486,06 lei.

Totodată, prin dobândire ilicită a bunurilor se prezumă un act opus celui licit, efectuat cu rea-credință, prin care făptuitorul obține (pentru sine sau pentru altul) transmiterea voită în proprietate, posesiune, detenție a bunului mobil sau imobil, altor valori străine sau dreptului asupra acestora.

Înșelăciunea întrunește în sine variante (metode), procedee și tehnici de operare ale făptuitorului - denaturarea informațiilor despre sine, despre apartenența de firmă și posibilitățile financiare; dezinformarea victimei privitor la marfă, etc; ascunderea unor informații, fapte, împrejurări obligatorii pentru comunicare victimei ș.a.;

Abuzul de încredere are la bază relațiile interpersonale stabilite între făptuitor și victimă care, la rândul lor, au în suport relații de prietenie, de serviciu, de afaceri etc. care, cunoscând o anumită evoluție și având amprenta încrederii, sunt exploatare cu rea-voință de potențialul escroc la realizarea rezoluției infracționale.

Prin oricare dintre cele două modalități - înșelăciune sau abuzul de încredere, care în realitate se pot suprapune, făptuitorul induce victima în eroare, îi creează o falsă reprezentare a realității, indiferent de mijloacele utilizate, pentru a realiza transmiterea voită, sub incidența sa ori a altei persoane a bunului sau dreptului asupra lui, ce aparține celui supus manoperelor frauduloase.

Pentru existența infracțiunii de escrocherie este necesar ca victima să fi fost indusă în eroare și să fi ajuns la o reprezentare greșită a unei situații sau împrejurări la momentul dobândirii.

Aptitudinea unui mijloc sau metode de a induce în eroare depinde și de personalitatea victimei, de gradul de instruire, educație, mediul din care provine, de starea psihică în care se găsea în momentul săvârșirii faptei etc.

Astfel, din probele prezentate rezultă vinovăția inculpatului în comiterea infracțiunii incriminate, fiind demonstrată latura obiectivă și subiectivă a infracțiunii incriminate, or, din declarațiile martorilor și probele scrise anexate se atestă că acesta a dobândit ilicit banii în sumă de 220.000 lei de la SRL „Tehnostel Car”, prin intermediul achizitorului Gajiu Ion, prin înșelăciune și abuz de încredere. Mai mult, însăși inculpatul a recunoscut că și-a început activitatea de colector de animale din momentul când s-a cunoscut cu achizitorul SRL „Tehnostel Car”, Gajiu Ion, confirmând că timp de 3 ani a fost în imposibilitate să colecteze numărul suficient de animale pentru datoria de 220.000 lei, deoarece a cheltuit banii în alte scopuri decât angajamentului asumat; recunoscând datoria de 220.000 lei față de SRL „Tehnostel Car”, întocmind și o recipisă în acest sens.

4. Potrivit deciziei Colegiului Penal al Curții de Apel Chișinău din 22 octombrie 2021, apelul *a fost respins*.

Instanța de apel a constatat că instanța de fond corect a stabilit circumstanțele de fapt și de drept și just a concluzionat că fapta inculpatului nu întrunește elementele infracțiunii, împrejurări ce rezultă din probele administrate care au fost corect apreciate, cu respectarea prevederilor art. 101 Cod de procedură penală, din punct de vedere al pertinentei, concludenței, utilității și veridicității ei, iar toate probele în ansamblu din punct de vedere al coroborării lor.

Fiind analizate declarațiile inculpatului, reprezentantului părții vătămate SRL „Tehnostel-Car” Ududovici Maria și martorului Gajiu Ion, procesele-verbale de ridicare, plângerea lui Ududovici Ivan din 11.10.2017, potrivit cărei Butnaru Andrian, prin înșelăciune și abuz de încredere, l-a înșelat de suma 220.000 lei; recipisa scrisă de Butnaru Andrian la 01.06.2016, prin care recunoaște existența datoriei în sumă de 220.000 lei față de Ududovici Ivan, obligându-se să o restituie în termen de 6 luni; lista cauzelor civile intentate în privința lui Butnaru Andrian în perioada anilor 2016-2017 cu privire la încasarea datoriei și, fiind apreciate din punct de vedere al coroborării lor cu celelalte probe, a fost constatat că ele ***nu demonstrează vina inculpatului în comiterea infracțiunii imputate***, circumstanțele de fapt și de drept fiind stabilite corect de prima instanță.

Or, din materialele cauzei rezultă că Butnaru Andrian nu a prezentat părții vătămate sau lui Gajiu Ion nicio faptă mincinoasă.

Instanța de fond întemeiat a ajuns la concluzia că ***în învinuirea înaintată inculpatului prin rechizitoriu, precum și cele incriminate prin ordonanța de modificare a învinuirii***, acuzarea nu a descris care sunt faptele sau acțiunile lui Butnaru Andrian la încheierea actului juridic dintre conducătorul SRL „Tehnostel-car”, Ududovici Maria și, nemijlocit, Butnaru Andrian. La fel, în actul de învinuire acuzarea nu a descris comportamentul dolosiv al inculpatului la determinarea părții vătămate la încheierea actului juridic.

Astfel, în acțiunile inculpatului ***nu se găsesc elementele constitutive ale infracțiunii*** de escrocherie prevăzută la art. 190 alin. (5) Cod penal, iar raportul dintre inculpat și partea vătămată are un caracter juridico-civil, acuzarea neprobând faptul că Butnaru Andrian a recurs la realizarea laturii obiective și subiective a infracțiunii imputate.

Prin urmare, din probe prezentate de acuzare nu a fost constatată vinovăția lui Butnaru Andrian *în comiterea infracțiunii* prevăzute de art. 190 al. (5) Cod penal, deoarece în acțiunile inculpatului *nu sunt întrunite elementele infracțiunii*, sentința instanței de fond fiind legală, corectă și întemeiată, lipsind temeieri de casare a acesteia. Or, acuzarea nu a prezentat nicio probă care ar dovedi vinovăția inculpatului *în comiterea infracțiunii* încriminate, urmând a fi respins ca nefondat apelul procurorului.

5. Procurorul în Procuratura de circumscriptie Chișinău, Plîngău Alexandru, declară recurs ordinar, în care solicită casarea deciziei menționate și dispunerea rejudecării cauzei de către instanța de apel.

Recurentul invocă că instanța de apel nu a ținut cont și nu a apreciat probele care demonstrează vinovăția inculpatului în comiterea infracțiunii încriminate, precum și nu s-a expus asupra tuturor probelor invocate de acuzare în cadrul examinării în ordine de apel.

Instanța de apel nu a analizat probele prin prisma art. 101 Cod de procedură penală, din punct de vedere al pertinentei, concludenței, veridicității și coroborării lor și a dedus eronat că inculpatul urmează a fi achitat, din motiv că acțiunile lui nu întrunesc elementele constitutive ale infracțiunii.

Cu toate că inculpatul nu a recunoscut vina în comiterea infracțiunii încriminate, vinovăția acestuia a fost demonstrată pe deplin prin probe administrate în cadrul urmăririi penale și cercetate în instanțele de fond și de apel, și anume, declarațiile reprezentantului părții vătămate SRL „Tehnostel-Car”, Ududovici Maria, ale martorilor Gajiu Ion și Ududovici Ivan, plângerea lui Ududovici Ivan din 11.10.2017, recipisa scrisă de Butnaru Andrian la 01.06.2016.

Or, instanța de apel neîntemeiat a apreciat critic probele administrate, iar din aceste probe rezultă că inculpatul în perioada lunilor octombrie-noiembrie 2015, în mai multe tranșe a primit de la reprezentantul părții vătămate, prin intermediul lui Gajiu Ion, suma de 220.000 lei, pentru achiziționarea bovinelor.

Altfel, inculpatul în perioada anului 2015, din banii transmiși, urma să achiziționeze animale pentru SRL „Tehnostel-Car”, fapt ce nu a avut loc, iar banii nu au fost restituiți, el asumându-și obligațiunea de a rezolva întrebarea. Pentru a evita înaintarea unei acțiuni civile în instanța de judecată, în anul 2016, inculpatul i-a scris lui Ududovici Ivan o recipisă, prin care a recunoscut datoria de 220.000 lei.

La solicitările lui Ududovici Ivan și Gajiu Ion de a remite animalele sau să restituie banii, inculpatul motiva că este în imposibilitate, din motive că nu a găsit animale și că situația sa financiară este precară.

Totodată, instanța de apel este obligată să se pronunțe asupra tuturor motivelor invocate în apel, cerințe ce au fost omise de instanța de apel.

În susținerea apelului, acuzarea a invocat că după primirea banilor pentru achiziționarea animalelor, inculpatul la 14.12.2015 a procurat un teren agricol, aceste împrejurări fiind confirmate prin extrasul de la cadastru.

Astfel, în perioada lunilor octombrie - noiembrie 2015, inculpatul a primit suma de bani indicată în învinuire pentru achiziționarea animalelor, iar la 14.12.2015 a procurat un teren agricol, nerealizând angajamentul pentru care a primit suma de 220.000 lei. La solicitarea reprezentantului părții vătămate de a transmite animalele pentru care a primit banii sau a restitui banii, inculpatul le-a comunicat că situația

financiară este precară, cu toate că imediat peste o lună după primirea banilor, a procurat un teren agricol.

Mai mult, situația financiară a inculpatului era precară înainte de a primi banii pentru achiziționarea animalelor, ce se confirmă prin hotărârile judecătorești prin care s-a dispus încasarea de la inculpat a mai multor datorii.

Instanța de apel nu s-a expus asupra circumstanțelor că inculpatul a procurat terenul peste o lună de la primirea banilor de la reprezentantul părții vătămate. Deci, inculpatul, din start, la primirea banilor, nu avea intenția să achiziționeze animale, iar banii primiți de la reprezentantul părții vătămate i-a însușit pentru procurarea unui teren agricol, cu toate că avea și alte datorii substanțiale.

Aceste circumstanțe au fost invocate în apelul declarat, însă instanța de apel a omis să le dea o apreciere, iar din probele administrate rezultă cu certitudine că banii primiți pentru achiziționarea animalelor, inculpatul i-a însușit, utilizându-i pentru procurarea unui teren agricol.

În drept, recursul este întemeiat pe art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală – instanța de apel nu s-a pronunțat asupra tuturor motivelor invocate în apel, hotărârea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția, motivarea soluției contrazice dispozitivul hotărârii.

6. Judecând recursul ordinar pe baza materialului din dosarul cauzei și argumentelor invocate, Colegiul Penal lărgit concluzionează că acesta urmează a fi admis din următoarele considerente.

Potrivit art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală, hotărârile instanței de apel pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept comise de instanțele de fond și de apel, inclusiv în temeiul când instanța de apel nu s-a pronunțat asupra tuturor motivelor invocate în apel, hotărârea atacată nu cuprinde motive legale pe care se întemeiază soluția, motivarea soluției contrazice dispozitivul hotărârii.

Instanța de recurs verifică doar dacă s-a aplicat corect legea la faptele reținute prin hotărârea atacată și dacă aceste fapte au fost constatate cu respectarea dispozițiilor de drept formal și material.

Sub acest aspect, Colegiul Penal lărgit atestă că instanțele de fond și de apel au comis următoarele erori de drept.

În primul rând, potrivit art. 384 alin. (3) Cod de procedură penală, sentința instanței de judecată trebuie să fie legală, întemeiată și motivată. Conform art. 325 Cod de procedură penală, judecarea cauzei în primă instanță se efectuează în limitele învinuirii formulate în rechizitoriu. Potrivit art. 8 Cod penal, caracterul infrațional al faptei și pedeapsa pentru aceasta se stabilesc de legea penală în vigoare la momentul săvârșirii faptei. Conform art. 10 alin. (1) și (2) Cod penal, legea penală care înlătură caracterul infrațional al faptei, care ușurează pedeapsa ori, în alt mod, ameliorează situația persoanei ce a comis infracțiunea are efect retroactiv, adică se extinde asupra persoanelor care au săvârșit faptele respective până la intrarea în vigoare a acestei legi. Legea penală care înăsprește pedeapsa sau înrăutățește situația persoanei vinovate de săvârșirea unei infracțiuni nu are efect retroactiv. Potrivit art. 385 alin. (1) pct. 1) - 4) Cod de procedură penală, la adoptarea sentinței, instanța de judecată soluționează chestiunile dacă a avut loc fapta de săvârșirea căreia este învinuit inculpatul, dacă această faptă a fost săvârșită de inculpat, dacă fapta întrunește elementele infracțiunii și de care anume lege penală este prevăzută ea, dacă inculpatul este vinovat de săvârșirea acestei infracțiuni. În corespundere cu art.

101 alin. (1) și (4) Cod de procedură penală, fiecare probă urmează să fie apreciată din punct de vedere al pertinentei, concludenței, utilității și veridicității ei, iar toate probele în ansamblu - din punct de vedere al coroborării lor. Instanța de judecată este obligată să motiveze în hotărâre admisibilitatea sau inadmisibilitatea tuturor probelor administrate. Conform art. 394 alin. (3) pct. 1), 2) Cod de procedură penală, partea descriptivă a sentinței de achitare trebuie să cuprindă indicarea învinuirii pe baza căreia cauza în privința învinuitului a fost trimisă în judecată, descrierea circumstanțelor cauzei constatate de instanța de judecată și enunțarea temeiurilor pentru achitarea inculpatului, cu indicarea motivelor pentru care instanța respinge probele aduse în sprijinul acușării. Nu se admite introducerea în sentința de achitare a unor formulări ce ar pune la îndoială nevinovăția celui achitat. În corespundere cu art. 113 alin. (1) Cod penal, se consideră calificare a infracțiunii determinarea și constatarea juridică a corespunderii exacte între semnele faptei prejudiciabile săvârșite și semnele componentei infracțiunii, prevăzute de norma penală. În corespundere cu art. 66 alin. (1), (2) pct. 1) Cod de procedură penală, inculpatul are dreptul la apărare și dreptul să știe pentru ce faptă este învinuit.

Potrivit jurisprudenței naționale, sentința trebuie să corespundă atât după formă, cât și după conținut cerințelor art. 384-397 Cod de procedură penală. Sentința se expune în mod consecvent, astfel ca noua situație să decurgă din cea anterioară și să aibă legătură logică cu ea, excluzându-se folosirea formulărilor inexacte. În cazul în care apare necesitatea de a reîncadra juridic fapta, pentru săvârșirea căreia inculpatul nu a fost pus sub învinuire, instanța trebuie să țină cont că o astfel de modificare a încadrării juridice este posibilă numai când acțiunile inculpatului, ce urmează a fi încadrate în baza altei legi, i-au fost imputate, nu conțin semnele unei infracțiuni mai grave și învinuirea pentru acestea nu se deosebește în mare măsură după circumstanțele reale ale cauzei de învinuirea înaintată definitiv, susținută de procuror în cadrul judecării cauzei, iar modificarea învinuirii nu înrăutățește situația inculpatului și nu afectează dreptul lui la apărare. **Învinuirea se consideră mai gravă** când în învinuire se introduc fapte și episoade adăugătoare, care nu au fost puse la baza învinuirii inculpatului inițial, semne calificative care majorează volumul învinuirii, deși nu modifică estimația juridică a celor săvârșite. Drept învinuire care esențial, după circumstanțele reale, diferă de cea de la început urmează de considerat orice altă modificare a învinuirii (imputarea altor acțiuni în locul celor imputate anterior, imputarea infracțiunii care diferă de cea imputată după obiectul atentat, caracterul faptei și acțiunii), care afectează dreptul inculpatului la apărare (*Hotărârea Plenului CSJ nr. 22 din 12.12.2005 privind sentința judecătorească, pct. 3., 23., 39., 41.*).

În pofida acestor prescripții legale, potrivit descriptivului și dispozitivului sentinței, instanța de fond (pct. 1., 2. din decizie):

a) constatând în descriptiv că inculpatul: „...**se învinuiește** că, activând neoficial ca colector de animale domestice și vânzarea lor, în vara anului 2015..., **prin înșelăciune și abuz de încredere**..., a dobândit de la directorul general al SRL „Tehnostel-Car” Ududovici M., suma de 220.000 lei..., acțiunile inculpatului au fost încadrate de organul de urmărire penală în baza art. 190 alin. (5) Cod penal, ca escrocheria, adică dobândirea ilicită a bunurilor altei persoane, **prin înșelăciune și abuz de încredere**, săvârșită în proporții deosebit de mari..., **prin ordonanța de modificare a învinuirii din 15.05.2019, Butnaru A. a fost învinuit** că în perioada anului 2015..., **prezentând ca adevărată a unei fapte mincinoase**..., a dobândit de la directorul SRL „Tehnostel-Car” Ududovici M., cu sediul în XXXXXX, XXXXXX XXX, în mai multe rate, suma totală de 220.000 lei..., acțiunile inculpatului au fost încadrate de organul de urmărire penală în baza art.

190 alin. (5) Cod penal, ca escrocheria, adică dobândirea ilicită a bunurilor altei persoane prin inducerea în eroare a mai multor persoane prin prezentarea ca adevărată a unei fapte mincinoase în privința naturii, calităților substanțiale ale obiectului, precum și determinarea părților la încheierea actului juridic prin comportamentul dolosiv care a produs daune în proporții deosebit de mari..., conform învinuirii înaintate, prin rechizitoriu, ulterior, prin ordonanța de modificare a învinuirii, acuzarea a indicat că Butnaru Andrian, în perioada anului 2015..., rezumând învinuirea înaintată inculpatului în rechizitoriu, precum și cele încriminate prin ordonanța de modificare a învinuirii, acuzarea nu a descris care sunt faptele sau acțiunile inculpatului la încheierea actului juridic..., probele acuzării nu constituie o bază probatorie pentru recunoașterea vinovăției inculpatului în săvârșirea faptei incriminate prin rechizitoriu, or la baza temeiniciei vinovăției acuzare a reținut doar recipisa din 01.10.2016...", a judecat cauza în raport atât cu învinuirea formulată în rechizitoriu, dar de la care procurorul a renunțat și nu a mai susținut-o în fața instanței, cât și cu cea imputată inculpatului prin ordonanța de modificare a învinuirii din 15.05.2019, fapt ce contravine prevederilor art. 325 alin. (1) Cod de procedură penală;

b) nu a coroborat noua învinuire cu prescripțiile din art. 8, 10 Cod penal și jurisprudența națională (Hotărârea Plenumului CSJ nr. 22 din 12.12.2005 privind sentința judecătorească, pct. 23., 39., 41.), sub aspectul că, în cazul în care infracțiunea de escrocherie nu a fost decriminalizată după modificările operate în art. 190 Cod penal prin Legea nr.179 din 26.07.2018, în vigoare din 17.08.2018, iar redacția nouă a normei în cauză nu înlătură caracterul infracțional al faptei, nu ușurează pedeapsa și nu ameliorează în alt mod situația persoanei ce a comis infracțiunea, adică nu are efect retroactiv, acțiunile făptuitorului urmează a fi încadrate conform legii penale în vigoare la momentul săvârșirii faptei (pct. 7. din decizie).

Ori, reîncadrând acțiunile inculpatului în baza art. 190 alin. (5), în redacția nouă, în vigoare din 17.08.2018, conform indicelor: „...prin inducerea în eroare a mai multor persoane prin prezentarea ca adevărată a unei fapte mincinoase în privința naturii, calităților substanțiale ale obiectului, precum și determinarea părților la încheierea actului juridic prin comportamentul dolosiv...”, a încălcat și prevederile art. 66 alin. (1), (2) pct. 1), 325, 326 Cod de procedură penală, art. 10 Cod penal, deoarece aceste calificative, care majorează volumul învinuirii inițiale, nu existau la momentul săvârșirii faptei, iar asemenea împrejurări de fapt și de drept, care nu au fost puse la baza învinuirii inculpatului inițial, nici nu se regăsesc în faptele indicate în ordonanța de modificare a învinuirii;

c) a constatat în descriptiv diverse motive de achitare a inculpatului, care se contrazic reciproc și generează consecințe juridice diferite, indicând că: „...nu și-a găsit confirmarea vinovăția inculpatului în comiterea infracțiunii prevăzute de art. 190 alin. (5) Cod penal, ca escrocheria, adică dobândirea ilicită a bunurilor altei persoane prin inducerea în eroare a mai multor persoane prin prezentarea ca adevărată a unei fapte mincinoase în privința naturii, calităților substanțiale ale obiectului, precum și determinarea părților la încheierea actului juridic prin comportamentul dolosiv care a produs daune în proporții deosebit de mari..., probele administrate denotă că fapta inculpatului nu întrunește elementele infracțiunii prevăzute de art. 190 alin. (5) Cod penal..., acuzarea nu a probat vinovăția lui în comiterea infracțiunii imputate, și anume, modul și în ce circumstanțe a indus în eroare partea vătămată, nefiind probat nici faptul că au fost prezentate victimei fapte mincinoase, modul de determinare a părții la încheierea actului juridic prin comportament dolosiv..., acuzarea nu a descris care sunt faptele sau acțiunile inculpatului la încheierea actului juridic..., acuzarea nu a descris comportamentul dolosiv al inculpatului la determinarea părții vătămate la încheierea actului juridic..., prin urmare, în acțiunile inculpatului nu se găsesc elementele constitutive ale infracțiunii de escrocherie prevăzute la art. 190 alin. (5) Cod penal, iar raportul dintre inculpat și

partea vătămată are un caracter juridico-civil..., ...probele prezentate de acuzare reprezintă situații de fapt prin care se subînțelege o altă împrejurare, care la rândul său, nu dovedește direct vinovăția inculpatului și nici nu coroborează cu alte probe din care ar rezulta participarea acestuia la săvârșirea faptei imputate, învinuirea fiind întemeiată pe presupuneri, iar probarea învinuirii provoacă dubii cu privire la vinovăția inculpatului în săvârșirea faptei imputate..., probele acuzării nu constituie o bază probatorie pentru recunoașterea vinovăției inculpatului în săvârșirea faptei incriminate..., procurorul nu au prezentat probe suficiente pentru a demonstra în mod cert sub orice dubiu vinovăția inculpatului în infracțiunea incriminată..., nu rezultă date informative clare și precise cu privire la vinovăția inculpatului în săvârșirea infracțiunii imputate...”.

Totodată, în dispozitiv a dispus divergent că inculpatul se achită de sub învinuirea comiterii infracțiunii prevăzute de art. 190 alin. (5) Cod penal, din motiv că: **„fapta nu întrunește elementele infracțiunii”**;

d) nu a apreciat fiecare probă separat, din punct de vedere al pertinentei, concludenței, utilității și veridicității ei, iar toate probele în ansamblu – din punct de vedere al coroborării lor, neindicând motivele pentru care a respins probele acuzării.

Pe lângă aceasta, concluzia sumară și neclară că: *„...probele prezentate de acuzare reprezintă situații de fapt prin care se subînțelege o altă împrejurare, care la rândul său, nu dovedește direct vinovăția inculpatului și nici nu coroborează cu alte probe din care ar rezulta participarea acestuia la săvârșirea faptei imputate, învinuirea fiind întemeiată pe presupuneri, iar probarea învinuirii provoacă dubii cu privire la vinovăția inculpatului în săvârșirea faptei imputate..., probele acuzării nu constituie o bază probatorie pentru recunoașterea vinovăției inculpatului în săvârșirea faptei incriminate prin rechizitoriu, or la baza temeiniciei vinovăției acuzare a reținut doar recipisa din 01.10.2016..., celelalte probe, prezentate în sprijinul învinuirii, sunt adiacente și indirecte, astfel încât din conținutul lor nu rezultă date informative clare și precise cu privire la vinovăția inculpatului în săvârșirea infracțiunii imputate...”*, nu corespunde exigențelor prescise în art. 101 Cod de procedură penală, privind evaluarea și aprecierea probelor administrate în cadrul cauzei penale.

Ori, aprecierea completă și justă a probelor trebuie să se întemeieze pe o analiză minuțioasă a materialului probator și apoi pe o sinteză a evaluărilor făcute. Analiza probelor presupune examinarea fiecărui element probatoriu în parte, pentru a se înlătura tot ce nu are legătură cu cauza, tot ce este vag și nesigur. În cadrul operației de sinteză, probele sunt examinate în ansamblul lor, confirmându-se unele pe altele și ducând la o concluzie univocă, ce trebuie să fie reflectată în soluția dată cauzei, care urmează a fi motivată astfel încât raționamentele ce au stat la baza aprecierii probelor să poată fi supuse controlului judiciar;

Astfel, prima instanță nu a judecat fondul cauzei în conformitate cu rigorile prevăzute de lege și a adoptat o hotărâre care nu cuprinde motive legale pe care se întemeiază soluția, motivarea soluției contrazicând dispozitivul hotărârii.

În al doilea rând, conform art. 414 alin. (1) și (5) Cod de procedură penală, instanța de apel, judecând apelul, verifică legalitatea și temeinicia hotărârii atacate în baza probelor examinate de prima instanță, conform materialelor din cauza penală, și în baza oricăror probe noi prezentate instanței de apel, și se pronunță asupra tuturor motivelor invocate în apel. Potrivit art. 419 Cod de procedură penală, rejudecarea cauzei de către instanța de apel se desfășoară potrivit regulilor generale pentru examinarea cauzelor în primă instanță. Conform art. 6 par. 1, 2 din Convenția pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale și art. 19 alin. (1), 25 alin. (4) Cod de procedură penală, orice persoană are dreptul la examinarea și soluționarea cauzei sale de către o instanță legal constituită, care va acționa în

conformitate cu prezentul cod. Nimeni nu poate fi lipsit de dreptul de a-i fi judecată cauza de acea instanță și de acel judecător în competența cărora ea este dată prin lege. Potrivit art. 30 alin. (5), 31 alin. (1), (3) Cod de procedură penală, recursul împotriva hotărârilor judecătorești în cauzele penale pentru care nu este prevăzută calea de atac apelul se judecă în complet format din 3 judecători, care trebuie să rămână același în tot cursul judecării cauzei. În cazul în care cauza se judecă de un complet format din 3 judecători și unul din aceștia nu poate participa în continuare la judecarea cauzei din motiv de boală îndelungată, deces sau din motivul eliberării din funcție în condițiile legii, acest judecător este înlocuit de un alt judecător și cauza se judecă în continuare. În corespundere cu art. 6¹ alin. (1¹) și (2) din Legea privind organizarea judecătorească, schimbarea membrilor completului se face în cazuri excepționale, în baza unei încheieri motivate a președintelui Curții de Apel și potrivit criteriilor obiective stabilite de regulamentul elaborat de Consiliul Superior al Magistraturii. Cauzele repartizate unui complet de judecată nu pot fi trecute altui complet decât în condițiile prevăzute de lege. Potrivit pct. 14 din Regulamentul privind modul de constituire a completelor de judecată și schimbarea membrilor acestora, schimbarea membrilor completului de judecată se impune în cazurile în care există unul din următoarele temeuri: boală îndelungată, deces, eliberare din funcție, abținere, recuzare, detașare, transferare, promovare, suspendare din funcție, incompatibilități. Conform art. 417 alin. (1) pct. 8) Cod de procedură penală, decizia instanței de apel trebuie să cuprindă temeiurile de fapt și de drept care au dus la respingerea sau admiterea apelului, precum și motivele adoptării soluției date.

Potrivit jurisprudenței naționale, chestiunile asupra cărora trebuie să se pronunțe instanța de apel sunt dacă normele de drept procesual și penal au fost corect aplicate. Instanța de apel este obligată să se pronunțe asupra tuturor motivelor invocate în apel. Nepronunțarea instanței de apel asupra tuturor motivelor invocate echivalează cu nerezolvarea fondului apelului și, în acest caz, decizia urmează a fi casată, cu rejudecarea cauzei în apel, așa cum cere art. 435 CPP, întrucât o asemenea eroare judiciară nu poate fi corectată în instanța de recurs (*Hotărârea Plenului CSJ a RM din 12.12.2005, nr.22 Cu privire la practica judecării cauzelor penale în ordine de apel*).

Însă, instanța de apel, nu a respectat prescripțiile de drept nominalizate, deoarece, conform descriptivului și dispozitivului deciziei atacate (*pct. 4. din decizie*):

a) nu a reacționat în modul prevăzut de lege asupra erorilor de drept comise de instanța de fond, enunțate mai sus, și, repetându-le întocmai, constatând sumar și divergent că: „...*instanța de fond corect a stabilit circumstanțele de fapt și de drept și just a concluzionat că fapta inculpatului nu întrunește elementele infracțiunii..., probele nu demonstrează vina inculpatului în comiterea infracțiunii imputate, circumstanțele de fapt și de drept fiind stabilite corect de prima instanță..., instanța de fond întemeiat a ajuns la concluzia că în învinuirea înaintată inculpatului prin rechizitoriu, precum și cele încriminate prin ordonanța de modificare a învinuirii, acuzarea nu a descris care sunt faptele sau acțiunile lui la încheierea actului juridic, în actul de învinuire acuzarea nu a descris comportamentul dolosiv al inculpatului la determinarea părții vătămate la încheierea actului juridic..., din probe prezentate de acuzare nu a fost constatată vinovăția lui Butnaru Andrian în comiterea infracțiunii prevăzute de art. 190 al. (5) Cod penal, deoarece în acțiunile inculpatului nu sunt întrunite elementele infracțiunii, sentința instanței de fond fiind legală, corectă și întemeiată..., or, acuzarea nu a prezentat nicio probă care ar dovedi vinovăția inculpatului în comiterea infracțiunii încriminate...*”, nu a desființat sentința, cu rejudecarea cauzei potrivit regulilor generale pentru

examinarea cauzelor în primă instanță, menținând o sentință nemotivată și neîntemeiată legal;

b) nu s-a pronunțat asupra tuturor motivelor invocate în apelul de pe rol și repetate în recursul ordinar, inclusiv asupra celor reproduse la pct. 3. și 5. din prezenta decizie, cât și în felul și esența probatorie în care acestea au fost enunțate;

c) potrivit fișei de repartizare a dosarului și proceselor-verbale ale ședințelor de judecată, a început examinarea cauzei completul format din judecătorii I. Pleșca, A. Spoială și M. Negru, apoi a fost dispusă examinarea cauzei în completul format din judecătorii S. Vrabii, A. Spoială și A. Gafton, dar au judecat cauza și pronunțat decizia contestată judecătorii S. Cecan, S. Gîrbu și A. Spoială (*Vol. I, f.d. 192, 196-197, 244, 246¹*).

Totodată, în materialele cauzei lipsesc încheierile președintelui instanței motivate pe criteriile prescrise în art. 31 alin. (3) Cod de procedură penală și pct. 14 din Regulamentul privind modul de constituire a completelor de judecată și schimbarea membrilor acestora, despre schimbarea judecătorilor M. Negru și A. Gafton.

Ori, potrivit art. 251 alin. (2) și (3) Cod de procedură penală, încălcarea prevederilor legale referitoare la compunerea instanței atrage nulitatea actului procedural. Nulitatea respectivă nu se înlătură în nici un mod, poate fi invocată în orice etapă a procesului și se ia în considerare de instanță, inclusiv din oficiu. Deci, încălcările nominalizate a normelor procesuale-penale au lezat dreptul inculpatului la un proces echitabil, garantat de art. 6 CEDO.

Împrejurările expuse atestă în mod lucid că instanțele de fond și de apel nu au judecat cauza penală în condițiile legii, deoarece au adoptat hotărâri care nu cuprind motive legale pe care se întemeiază soluția, motivarea soluției contrazicând dispozitivul hotărârii, că instanța de apel nu s-a pronunțat asupra tuturor motivelor invocate în apel, că instanța nu a fost compusă potrivit legii fiind încălcate prevederile art. 30 și 31 Cod de procedură penală, și că recursul ordinar este întemeiat.

Conform art. 435 alin. (1) pct. 2) lit. c) Cod de procedură penală, instanța de recurs casează total hotărârea atacată și dispune rejudecarea cauzei de către instanța de apel, în cazul în care eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanța de recurs.

Dat fiind că încălcările normelor procedurale specificate, comise de către instanțele de fond și de apel, constituie erori de drept prescrise în art. 427 alin. (1) pct. 2) și 6) Cod de procedură penală și care nu pot fi corectate de către instanța de recurs, se impune soluția admiterii recursului ordinar declarat, casării totale a deciziei contestate și dispunerea rejudecării cauzei de către aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată.

La rejudecarea cauzei instanța de apel urmează să țină cont de împrejurările expuse, să înlătore erorile menționate, să judece cauza în strictă conformitate cu legea, și să adopte o hotărâre legală și întemeiată.

7. În conformitate cu art. 434, 435 alin. (1) pct. 2) lit. c), alin. (3) Cod de procedură penală, Colegiul Penal lărgit,

d e c i d e:

Admite recursul ordinar declarat de procurorul în Procuratura de circumscripție Chișinău, Plîngău Alexandru, casează total decizia Colegiului Penal al Curții de Apel Chișinău din 22 octombrie 2021, în privința inculpatului Butnaru Andrian XXXXX, și dispune rejudecarea cauzei de către aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată.

Decizia nu este susceptibilă de a fi atacată, fiind pronunțată integral la 24 iunie 2022.

Președinte

Nadejda Toma

Judecători

Iurie Diaconu

Liliana Catan

Ion Guzun

Victor Boico